

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра аналітичної економіки та міжнародної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

доц. Михайлюк Р.В.

«30»

серпня

2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Макроекономіка III

Підготовки	доктора філософії
Галузі знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Зі спеціальності	051 «Економіка»
Факультету	Економічного

Львів 2017 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Макроекономіка III» для підготовки докторів філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Розробник:

доцент кафедри аналітичної економіки
та міжнародної економіки, к.е.н. Буняк В.Б.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки Протокол №1 від 30 серпня 2017 року.

Завідувач кафедри
аналітичної економіки
та міжнародної економіки

----- (проф. Панчишин С.М.)

Схвалено вчено радою економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
Протокол № 1 від 30 "серпня" 2017 року

Голова (доц. Михайлишин Р.В.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”	За вибором	
Модулів – 1	Спеціальність: 051 “Економіка”	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,7	Освітньо-кваліфікаційний рівень: третій освітньо-науковий рівень вищої освіти	32 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		42 год.	72 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 53 % до 47 %;
- для заочної форми навчання – 20 % до 80 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни є розширення теоретичних знань щодо особливостей та ефективності функціонування відкритих економічних систем, а також набуття нових практичних навиків із використання сучасних методів та моделей макроекономічного аналізу для інтерпретації впливу на національну економіку поведінки основних макроекономічних суб'єктів із врахуванням дії різноманітних зовнішніх збурень.

Задля досягнення поставленої мети визначено наступні завдання:

- ознайомити аспірантів із сучасним інструментарієм макроекономічних досліджень;
- з'ясувати методологічні підходи до аналізу механізмів організації національної економіки та моделювання поведінки економічних суб'єктів;
- розкрити значення моделей макроекономічної рівноваги в сучасному аналізі особливостей функціонування та динаміки відкритої господарської системи;
- продемонструвати методи аналізу та оцінки джерел зростання економіки, підвищення рівня життя в країні в короткостроковому та довгостроковому періодах;
- здійснити порівняльний аналіз теоретичних концепцій щодо основних причин виникнення макроекономічної нестабільності та рекомендованих заходів економічної політики на її усунення.

Після завершення дисципліни аспірант повинен:

знати:

- сучасні теорії та методи макроекономічного аналізу;
- зміст наукових дискусій в макроекономіці щодо проблем застосування заходів економічної політики та їх впливу на господарську практику;
- основні джерела та методики оцінки факторів зростання національної економіки та підвищення рівня життя народу;
- причини виникнення та форми прояву основних ознак нестабільності національної макроекономіки — інфляції, безробіття, рецесії;
- механізми досягнення макроекономічної рівноваги за повної зайнятості.

вміти:

- за допомогою відповідних методів та моделей оцінювати та аналізувати динаміку основних макроекономічних показників, оцінювати ефективність функціонування національної економіки та перспективи її розвитку;
- моделювати процеси досягнення макроекономічної рівноваги та її порушення внаслідок різноманітних збурень;
- виявляти причини посилення макроекономічної нестабільності та формувати рекомендації щодо заходів уряду, спрямованих на її усунення;
- здійснювати якісну та кількісну оцінку впливу макроекономічної політики на розвиток національної економіки в короткостроковому та довгостроковому періодах;
- застосовувати сучасні моделі економічного зростання для оцінки динаміки національного виробництва та прогнозування рівня життя в країні.

3. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Економічна ефективність та макроекономічна рівновага.

Змістовий модуль 2. Макроекономічна нестабільність. Економічна політика держави.

Змістовий модуль 3. Макроекономічна динаміка та економічне зростання.

Змістовий модуль 1. Економічна ефективність та макроекономічна рівновага.

Тема 1. Вступ до макроекономіки III. Методологія макроекономіки. Методи дослідження національної економіки. Основні постулати, припущення та закони макроекономіки. Моделювання як метод макроекономічного аналізу. Ендогенні та екзогенні змінні макроекономічних моделей. Макроекономічні показники. Номінальні і реальні змінні. Філософія макроекономіки. Модель кругопотоку як вихідна модель макроекономічного аналізу. Двосекторна модель кругопотоку. Доходи і витрати. Заощадження та інвестиції у схемі кругопотоку. Державний та зарубіжний сектори у схемі кругопотоку. Національні рахунки як фактологічна база макроекономіки. Показники обсягу національного виробництва. Показники рівня зайнятості. Повна зайнятість. Природна норма безробіття. Показники рівня цін. Індекси цін. Інфлювання і дефлювання.

Тема 2. Сучасні моделі макроекономічної рівноваги закритої економіки.

Інструментарій дослідження економічної рівноваги. Сукупні видатки та їх складові. Рівно-важний ВВП. Методи визначення рівноважного ВВП: “витікання-ін’єкції” та “видатки-обсяг національного виробництва”. Роль запасів у досягненні економічної рівноваги у коротко-строковому періоді. Зміна сукупних видатків і рівноважний ВВП. Ефект мультиплікатора. Мультиплікатор витрат. Способи визначення мультиплікатора. Ефект акселератора. Вплив зовнішньої торгівлі на рівноважний ВВП. Вплив державного сектора на рівноважний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Повний мультиплікатор витрат. Економічна рівновага у довгостроковому періоді та механізм її досягнення. Інфляційний і дефляційний розриви. Модель IS-LM для закритої економіки. Товарний ринок і крива IS. Графічний та аналітичний методи виведення кривої IS. Переміщення кривої IS. Ринок грошей і крива LM. Чинники, що впливають на переміщення кривої LM. Графічний та аналітичний методи виведення кривої LM. Складові моделі IS-LM.

Тема 3. Макроекономічна рівновага та стабілізаційна політика у відкритій економіці.

Міжнародні потоки товарів і капіталів. Велика і мала відкрита економіка. Взаємозв’язок між чистим експортом та чистими інвестиціями. Платіжний баланс. Система подвійного запису у платіжному балансі. Класифікація статей

платіжного балансу. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Валюта і валютні курси. Валюта і її види. Валютний курс. Фіксовані і плаваючі валютні курси. Номінальні і реальні валютні курси. Ефективні валютні курси. Чинники, що впливають на плаваючі валютні курси. Переваги і недоліки плаваючих валютних курсів. Переваги і слабину фіксованих валютних курсів. Особливості макроекономічної рівноваги у відкритій економіці. Взаємозв'язок валютних курсів, зовнішньої торгівлі і платіжного балансу. Крива ВР і чинники, які впливають на її переміщення. Модель Мандела-Флемінга. Макроекономічна політика у малій відкритій економіці за плаваючого валютного курсу. Макроекономічна політика за фіксованого валютного курсу. Вплив міжнародної мобільності капіталу на результативність макроекономічної політики.

Тема 4. Сукупна пропозиція і сукупний попит у теоріях економічних коливань. Сучасні моделі ділових циклів.

Сукупна пропозиція. Крива довгострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Крива короткострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Теорії кривої короткострокової сукупної пропозиції. Чинники сукупної пропозиції у короткостроковому періоді. Сукупний попит і його складові. Виведення кривої сукупного попиту (AD) за основі моделі IS-LM. Причини від'ємного нахилу кривої AD. Нецінові чинники сукупного попиту. Переміщення кривої сукупного попиту. Рівновага сукупних попиту і пропозиції. Збурення сукупного попиту і сукупної пропозиції. Стагфляція. Перегріта економіка. Дискусія з приводу сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Економічні коливання та їхні причини. Залежність між зміною обсягу національного виробництва і зміною рівня безробіття. Закон Оукена. Екстернальні та інтернальні теорії економічних коливань. Теорія реального ділового циклу. Неокейнсіанські концепції економічних коливань.

Змістовий модуль 2. Макроекономічна нестабільність. Економічна політика держави.

Тема 5. Макроекономічна нестабільність та проблеми здійснення стабілізаційної політики

Безробіття та його види. Теорії безробіття. Негнучкість заробітної плати та її основні причини. Державна політика зниження природної норми безробіття. Полеміка щодо фіскальної та монетарної політики. Активна і пасивна стабілізаційна політика. Внутрішні і зовнішні лаги стабілізаційної політики. Критика Лукаса. Правило неефективності політики. Дискреційна економічна політика. Правила проведення економічної політики.

Тема 6. Інфляція та монетарна політика

Суть і види інфляції. Причини інфляції. Економічні школи про причини інфляції. Інфляція як багатофакторний процес. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Рання крива Філіпса. Сучасне тлумачення взаємозв'язку інфляції і безробіття. Довгострокова крива Філіпса. Методи боротьби з інфляцією.

Індексація та дезінфляція. Антиінфляційна стратегія. Центральний банк та його місце у національній економіці. Баланс центрального банку. Застосування знарядь монетарної політики. Операції на відкритому ринку. Облікова ставка. Дисконтні позики. Норма резервування. Цілі, завдання та види монетарної політики. Політика “дорогих грошей” і політика “дешевих грошей”. Передавальний механізм монетарної політики. Нейтральність грошей у довгостроковому періоді.

Тема 7. Фіскальна політика та державний борг

Суть та інструменти фіскальної політики. Традиційні погляди на державний борг. Рікардівський підхід до державного боргу. Платоспроможність держави за державним боргом. Проблеми вимірювання дефіциту бюджету. Моделі платоспроможності за внутрішнім державним боргом. Зовнішній державний борг та проблеми його обслуговування. Загальна модель платоспроможності держави.

Змістовий модуль 3. Макроекономічна динаміка та економічне зростання.

8. Неокласичні моделі економічного зростання та розвитку національної економіки.

Суть, значення та фактори економічного зростання. Виробнича функція, її види та властивості. Виробнича функція Коба-Дугласа. Неокласична модель економічного зростання Солоу. Вихідні основи моделі Солоу. Нагоро-мадження капіталу. Чинники капітало-озброєності праці. Стаціонарний обсяг капіталу. Рівень заощадження. Золоте правило обсягу капіталу. Стаціонарний стан зі зростанням населення. Вплив науково-технічного прогресу на еконо-мічне зростання. Стаціонарний стан із врахуванням науково-технічного прогресу. Обчислення внеску факторів в економічне зростання. Ендогенні теорії економічного зростання.

9. Моделі економічного зростання Рамсея та Даймонда. Ендогенні теорії економічного зростання.

Мікроекономічні основи моделей економічного зростання Рамсея та Даймонда. Задачі споживчого вибору та поведінки виробника. Мікроекономічний підхід до загальної рівноваги. Стаціонарний стан та траєкторії зміни показників у моделі Рамсея. Швидкість конвергенції. Припущення моделі економічного зростання з перетином поколінь (модель Даймонда). Дослідження динаміки основних макропоказників у моделі Даймонда. Альтруїстичні звязки між поколіннями. Огляд моделей ендогенного зростання: модель АК та модель Ромера. Моделі зростання різноманітності товарів, сходинок якості та запозичення технологій.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Економічна ефективність та макроекономічна рівновага												
Тема 1. Вступ до макроекономіки III	10	2	-			8	10	1	-			9
Тема 2. Сучасні моделі макроекономічної рівноваги закритої економіки	10	4	2			4	10	1	0,5			8,5
Тема 3. Макроекономічна рівновага та стабілізаційна політика у відкритій економіці	10	4	2			4	10	1	1			8
Тема 4. Сукупна пропозиція і сукупний попит у теоріях економічних коливань. Сучасні моделі ділових циклів	10	4	2			4	10	1	0,5			8,5
Разом за змістовим модулем 1	40	14	6	0	0	20	40	4	2	0	0	34
Змістовий модуль 2. Макроекономічна нестабільність. Економічна політика держави												
Тема 5. Макроекономічна нестабільність та проблеми здійснення стабілізаційної політики	10	2	2			6	10	1	0,5			8,5
Тема 6. Інфляція та монетарна політика	10	4	2			4	10	1	0,5			8,5
Тема 7. Фіскальна політика та державний борг	10	4	2			4	10	1	1			8
Разом за змістовим модулем 2	30	10	6	0	0	14	30	3	2	0	0	25

Змістовий модуль 3. Макроекономічна динаміка та економічне зростання												
Тема 8. Неокласичні моделі економічного зростання та розвитку національної економіки	10	4	2			4	10	2	1			7
Тема 9. Моделі економічного зростання Рамсея та Даймонда. Ендогенні теорії економічного зростання	10	4	2			4	10	3	1			6
Разом за змістовим модулем 3	20	8	4	0	0	8	20	5	2	0	0	13
Усього годин	90	32	16	0	0	42	90	12	6	0	0	72

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні моделі макроекономічної рівноваги закритої економіки	2
2	Макроекономічна рівновага та стабілізаційна політика у відкритій економіці	2
3	Сукупна пропозиція і сукупний попит у теоріях економічних коливань. Сучасні моделі ділових циклів	2
4	Макроекономічна нестабільність та проблеми здійснення стабілізаційної політики	2
5	Інфляція та монетарна політика	2
6	Фіскальна політика та державний борг	2
7	Неокласичні моделі економічного зростання та розвитку національної економіки	2
8	Моделі економічного зростання Рамсея та Даймонда. Ендогенні теорії економічного зростання	2
	Усього	16

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сучасні моделі макроекономічної рівноваги закритої економіки	0,5
2	Макроекономічна рівновага та стабілізаційна політика у відкритій економіці	1
3	Сукупна пропозиція і сукупний попит у теоріях економічних коливань. Сучасні моделі ділових циклів	0,5
4	Макроекономічна нестабільність та проблеми здійснення стабілізаційної політики	0,5
5	Інфляція та монетарна політика	0,5
6	Фіскальна політика та державний борг	1
7	Неокласичні моделі економічного зростання та розвитку національної економіки	1
8	Моделі економічного зростання Рамсея та Даймонда. Ендогенні теорії економічного зростання	1
	Усього	6

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до макроекономіки III	8
2	Сучасні моделі макроекономічної рівноваги закритої економіки	4
3	Макроекономічна рівновага та стабілізаційна політика у відкритій економіці	4
4	Сукупна пропозиція і сукупний попит у теоріях економічних коливань. Сучасні моделі ділових циклів	4
5	Макроекономічна нестабільність та проблеми здійснення стабілізаційної політики	6
6	Інфляція та монетарна політика	4
7	Фіскальна політика та державний борг	4
8	Неокласичні моделі економічного зростання та розвитку національної економіки	4
9	Моделі економічного зростання Рамсея та Даймонда. Ендогенні теорії економічного зростання	4
	Усього	42

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до макроекономіки III	9
2	Сучасні моделі макроекономічної рівноваги закритої економіки	8,5
3	Макроекономічна рівновага та стабілізаційна політика у відкритій економіці	8
4	Сукупна пропозиція і сукупний попит у теоріях економічних коливань. Сучасні моделі ділових циклів	8,5
5	Макроекономічна нестабільність та проблеми здійснення стабілізаційної політики	8,5
6	Інфляція та монетарна політика	8,5
7	Фіскальна політика та державний борг	8
8	Неокласичні моделі економічного зростання та розвитку національної економіки	7
9	Моделі економічного зростання Рамсея та Даймонда. Ендогенні теорії економічного зростання	6
	Усього	72

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються словесні (лекції для досягнення розкриття основних положень теми), наочні (ілюстрації, презентації лекцій) та практичні методи навчання (практичні завдання, ситуаційні задачі, дискусії, науково-дослідні завдання).

8. Методи контролю

З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь аспірантів з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:

- для *поточного контролю*: усне опитування, розв'язування задач, аналіз практичних ситуацій, контроль відвідування занять;
- для *проміжного контролю*: письмове тестування та розв'язування контрольних задач;
- для *підсумкового контролю*: письмовий іспит.

Аспірант під час вивчення дисципліни максимально може набрати 100 балів, з яких:

1. участь у семінарських заняттях ($6 \times 5 = 30$ балів) (30 %)
2. проміжний модульний контроль (2 модульні контрольні роботи $\times 10$ балів = 20 балів) (20%)
3. екзамен 50 балів (50%).

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
5	5	5	5	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою
			Для іспиту
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно
91 – 89	B	Дуже добре	Добре
71 – 80	C	Добре	
61 – 70	D	Задовільно	Задовільно
51 – 60	E	Достатньо	
21 – 50	FX	Недостатньо	Незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 20	F	Недостатньо	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна

1. Romer D. Advanced Macroeconomics. 3rd ed. New York: McGraw Hill, 2006. 540 p.
2. Heijdra Ben J. Foundations of Modern Macroeconomics.- 2nd ed. New York : Oxford University Press; 2 edition, 2008.- 816 p.
3. Barro, R. J. and X. Sala-i-Martin, Economic Growth, MIT Press, 2004.
4. Blanchard and Fisher. Lectures on Macroeconomics. MIT Press, Cambridge, MA, 1989
5. Mankiw N.G. Macroeconomics / N. Gregory Mankiw. – Seventh edition. – New York: Worth Publishers, 2010. – 598 p.
6. Obstfeld M., Rogoff K. Foundations of International Macroeconomics.
7. Панчишин С. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2005. – 616 с
8. Радіонова І.Ф. Макроекономіка-2 : навч. посіб. / І.Ф. Радіонова , Т.В. Бурлай, Є.В. Алімпієв. К. : КНЕУ, 2009. 423 с.

Додаткова

1. Gali J. Monetary Policy, Inflation, and the Business Cycle, 2nd edition, University Press Group Ltd., 2015.
2. Ljungqvist, Lars, Sargent, Thomas J. Recursive macroeconomic theory. Fourth Edition. Cambridge, MA : MIT Press, 2012. – 1360 p.
3. Nancy L. Stokey and Robert E. Lucas. Recursive Methods in Economic Dynamics, Harvard University Press, 1989
4. Walsh C. E. Monetary Theory and Policy. The MIT Press, Cambridge, MA, 2003.
5. Woodford, M. Interest and Prices - Foundations of a Theory of Monetary Policy. Princeton University Press, Princeton, 2003
6. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л.: Априорі, 2017. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. – 567 с.
7. Бурда М., Вишлош Ч. Макроекономіка: європейський контекст / Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. 682 с.
8. Манків Грегорі Н. Макроекономіка / Наукова ред. перекладу С. Панчишина. – К.: Основи, 2000. – 588 с.
9. Радіонова І.Ф. Макроекономіка: теорія та політика: Підручник / І.Ф.Радіонова. – Київ: Таксон, 2004. – 348 с.
10. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: Навч. посіб.: У 2 кн. – К.: Таксон, 2000-2003. – Кн. II.: Монетарна теорія міжнародної економіки, 2003. 302 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Бібліотеки:

- а) Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Драгманова, 11, 19); економічний факультет (пр. Свободи, 18).
- б) бібліотека АН імені В. Стефаника (вул. В. Стефаника).

2. Ресурси мережі Інтернет:

- 1. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua>
- 2. Американська економічна асоціація. URL: <https://www.aeaweb.org/journals/>
- 3. Національне бюро економічних досліджень США. URL: <https://www.nber.org/>
- 4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 5. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>

Автор програми

к.е.н., доц. Буняк В. Б.